

‘HET WAGEN MET HET VISIOEN’

Christus Triumfatorkerk, 20 november 2022

Eeuwigheidszondag

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: 2 Koningen 2: 1-25

KOMEN

- Welkomstwoord
- Aanvangslied: ‘Zolang wij adem halen’ (Lied 756: 1, 2 en 3)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Lied: ‘Zolang wij adem halen’ (Lied 756: 4)
- Hoop ((ten onrechte?) toegeschreven aan Vaclav Havel (1936-2011))
 - Diep in onszelf dragen wij de hoop.*
 - Is ze niet daar, dan is ze nergens.*
 - Hoop is een bewustzijn*
 - en staat of valt niet met wat er in de wereld gebeurt.*
 - Hoop is voorspellen noch vooruitzien.*
 - Hoop zit ons in de ziel, in het hart gegrift,*
 - ligt voor anker voorbij de horizon.*
 - Hopen, in deze diepe en krachtige betekenis*
 - is anders dan blij zijn om wat goed gaat*
 - of je graag inzetten voor wat zeker succes heeft.*
 - Hoop is de kunst om ergens aan te werken omdat het goed is,*
 - niet alleen omdat het kans van slagen heeft.*
 - Hoop is niet optimisme,*
 - niet de overtuiging dat iets goed zal aflopen.*
 - Hopen is zeker weten dat iets zinvol is,*
 - ongeacht de afloop.*
- Harpmuziek: Gymnopedie No.1 – Erik Satie

WOORD

- Met de kinderen
 - Gebed*
 - Gesprek*
 - Lied: ‘Ik zal er zijn voor jou’ (Hemelhoog 524: 1, 3 en 4)*
- Schriftlezing II Koningen 13: 14-21
- Lied: ‘Hoor, een heilig koor van stemmen’ (Lied 726: 1 en 2)
- Schriftlezing: Openbaring 21: 1-5a
- Lied: ‘Hoor, een heilig koor van stemmen’ (Lied 726: 3)
- Verkondiging

Ik zal eerlijk bekennen dat ik wel even heb gearzeld om het gedeelte uit 2 Koningen 13 dat voor deze zondag op het leesrooster staat, te gebruiken in deze gedachtenisdienst.
Voor de gasten onder ons: we lezen sinds 16 oktober uit 2 Koningen (zie de preken van 16 en 30 oktober op de [website](#)) en hebben al andere vreemde verhalen gehoord die vele eeuwen voor Christus zijn ontstaan en opgeschreven en deze van vanmorgen hoort daar ook onder.
Toch heb ik de lezing gehandhaafd - zoals u hebt gemerkt. Om twee redenen eigenlijk.

Allereerst omdat we met deze lezing en met het overlijden van Elisa we de lezingencyclus over Elisa en uit 2 Koningen af sluiten, volgende week breekt de adventstijd aan en gaan we op weg naar kerst – daar passen andere lezingen bij, maar óók en vooral omdat ik denk dat deze vreemde lezing ons ook hélpst, juist op deze zondag waarop we de overleden gemeenteleden herdenken.

Dat laatste vraagt om uitleg. Uitleg van deze tekst, en die zal ik proberen te geven.

Allereerst: Elisa is een profeet. En 2 Koningen is een profetisch boek. En een profeet vertegenwoordigt een andere wereld. Gods wereld. Dat maakt van de 2 Koningen en ook veel andere gedeeltes in de bijbel een vreemd boek, met een vreemd woord dat vaak haaks staat op ons leven. Op wat wij normaal vinden.

Misschien zijn wij zelf het beste te vergelijken met koning Joas. Koning Joas vertegenwoordigt, net als alle koningen die in de boeken 1 en 2 Koningen de revue passeren de bestaande orde. En die bestaande orde wordt ook in dit verhaal ontmaskerd. Want God houdt niet van de bestaande orde. Hij wil het graag anders hebben. Het gaat om de roeping van het volk van Israël en de roeping van ons mensen om anders te zijn. Het beloofde Land moet het land zijn dat anders is. Waar mensen geen slaven zijn maar vrij. Waar het land geen bezit is van de rijken, maar in bruikleen is van God. Waar geen goden worden vereerd die het onmogelijke van je eisen, maar een God die leven geeft.

En daar zit het probleem van dit verhaal. Die roeping is Israël vergeten. Ook het Beloofde Land is vervallen tot een land van het recht van de sterkste, het lijkt steeds meer op de andere landen, met grootgrondbezitters en slaven. En de koningen? Zij moesten de beschermer zijn van de weduwe en de wees en de veemdeling die in uw stede woont, maar de koning blijkt steeds weer alleen geïnteresseerd te zijn in macht en rijkdom, en steeds vastgeplakt te zitten aan het pluche.

En daarom klinkt er steeds weer die tegenstem.

Zo ook nu. Eerst Elia en later Elisa, ze herinneren het volk van God - en de koning voorop - aan het verhaal van de God van hemel en aarde die zijn volk uit de slavernij heeft geleid. Die het uit de dood heeft doen opstaan. Ze waarschuwen ook – dat dat vergeten funest is voor het leven op Gods schepping.

Nu ligt Elisa op sterven. En koning Joas zoekt hem op. Diep vanbinnen weet hij dat hij niet zonder de profeet kan, al luistert hij altijd maar half. Huilend zit hij aan het sterfbed. En nog één keer probeert Elisa de koning duidelijk te maken om Joas terug te brengen op Gods spoor. Daar gaat dit vreemde verhaal over. Elisa geeft de koning aanschouwelijk onderwijs. Schietles. Dat moet een koning toch begrijpen. Schieten kan hij wel, de vraag van dit verhaal is: waarop?! – waarop schiet deze koning?

Dat wordt al snel duidelijk. Joas moet door het raam schieten, en wel het raam dat naar het oosten uitkijkt. Elisa wil dat Joas van blikrichting veranderd. Het oosten, dat is de blikrichting van het grote visioen van de jongste dag. Daar zal je het eerst de nieuwe hemel en de nieuwe aarde zien. Daar is de wereld te zien waar de dood niet meer zal zijn. Waar God bij de mensen woont. Waar leven is, waar vrede bloeit. Waar de wolf en het lam samenspelen.

Die kant moet de koning op schieten. Deze pijlen zijn niet bedoeld om het land te veroveren, om een vijand te overwinnen, om er rijk van te worden. Om je invloedssfeer uit te breiden – daar worden tenslotte de meeste oorlogen tot op de dag van vandaag om gevoerd. Nee, die pijlen zijn bedoeld om alles dat riekt naar chaos en dood van de sokkel te schieten. Daar staat Aram voor in het verhaal van Koningen. Aram staat voor dood en verderf. Voor ontmenselijking, voor onderdrukking, dat wat het leven bedreigt. Joas moet schieten en met de pijlen op de grond slaan. Die pijlen zijn pijlen van bevrijding die voor heel de schepping geldt. Heel de aarde moet in het teken van God bevrijding komen te staan. Daarom moet Joas met die pijlen op de grond slaan – hoe raar dat ook klinkt.

En het probleem is: Joas zelf gelooft er eigenlijk niet in. Hij doet het maar half, zonder overtuiging. Hij ziet zichzelf staan. “Wat ben ik hier eigenlijk aan doen?”, vraagt hij zich af. Dit profetische woord staat zo ver af van zijn dagelijkse werkelijkheid....

Zoals Gods woord vaak zo anders is.

Zoals wat er in de Bijbel gebeurt vaak zo vreemd is.

Zoals ook een kerkdienst en vooral de liturgie van vandaag zo ver af staat van onze dagelijkse werkelijkheid. Vooral als we zo meteen een kaars aansteken voor mensen die we missen. Een klein vlammetje als teken dat het duister wordt verdreven in een wereld waar het duister zo de overhand lijkt te hebben. Je moet een drempel over. Van ongelof, van scepsis. Die drempel moet koning Joas vandaag ook over.

Geloof in een God die mensen in het leven houdt – is dat mogelijk als je een geliefde partner, zoon of moeder naast je mist. Dit bizarre verhaal gaat daarover: geloven in iets dat niet is uit te leggen. Opstanding uit de doden. Een wereld waarin alle tranen uit de ogen worden gewist en geen lijden is, geen pijn, geen dood.

En dat verhaal gaat nog verder. Dat verhaal vertelt Elisa zelfs na zijn dood nog. Na zijn dood wekt hij iemand tot leven. Zo hoorden we net in het vervolg. Weer zo’n absurd verhaal. Maar het vertelt misschien wel de kernboodschap van de bijbel: het gaat over aangeraakt worden door de profetie, of letterlijk in dit geval door de profeet, en opstaan uit de dood. Het is aangeraakt worden door het verhaal van Jezus en opleven, zin krijgen, nieuwe richting vinden. Het is gaan in het spoor van Israël út Egypte, uit de woestijn, een leven in waar het goed is. Het is net als Abraham een stem horen en uittrekken uit Ur der Chaldeeën naar een land dat God ons wijzen zal.

Die man daar, die op het graf van Elisa wordt geworpen heeft geen naam, de verteller nodigt ons uit om onze eigen naam te schrijven in dit verhaal en zelf op te staan.

Wij leven met de dood voor ogen.

Juist vandaag voelen we het verdriet en de leegte van een geliefde die niet meer in ons leven is. Een levensgezel, dit jaar of al vele jaren geleden ontvallen en nog steeds diep gemist. Een vader of moeder of tante overleden soms op hoge ouderdom, maar toch een tijdperk wordt afgesloten. Opeens ben je zelf de oudste geworden. Of je hebt een zoon of een broer verloren waarmee je nog zoveel had willen delen, die je nog zoveel had gegund. Onherroepelijk weggeroepen uit dit leven.

Want de dood hoort bij het leven.

En toch nodigt de schrift ons vandaag uit om een venster te openen. Het raam naar het oosten open te zetten. Onze blikrichting te veranderen. Dat we ons laten wegroepen uit de bekende patronen. Uit het vastgeroeste leven. Uit alles waarvan het lijkt dat het nu eenmaal zo gaat. En met de profetie mee kijken naar een andere wereld.

Kijk naar het oosten en ontdek, zie het: Het visioen van Leven dat blijft. Eeuwig leven bij God. Om met de ogen van Jezus van Nazareth - het vleesgeworden visioen - te kijken, elkaar bij de hand te pakken en te vertellen: “Gods woonplaats is onder ons mensen, Hij zal bij ons wonen en alle tranen uit onze ogen wissen. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij.”

Een vreemd wordt in deze wereld. Maar een waar wordt dat ons in leven houdt.

Amen.

- Muziek harp en vleugel Duet: Prelude Op. 18 - Cesar Franck

ANTWOORD

- Geloofsbelijdenis Gods zachte aanraking
Ik geloof in God,
die jou en mij gemaakt heeft,
De wereld en al wat daarin is.

Die het heelal gemaakt heeft.
Hij is de "Ik-ben-die ik ben"
en "ik-zal-er-altijd-zijn"
Bij hem mag ik mij geborgen weten.

Ik geloof in Jezus Christus,
onze Vriend en Broeder.
Mens zoals wij mensen.
Die voor liefde en goedheid
gekruisigd werd uit angst en haat.
Die weer opstond van de dood.
Een opstand voor de hoop.
Een opstand voor het leven.

Ik geloof in de Heilige Geest,
Gods zachte aanraking,
die ons verbindt.
Soms is hij als een strelende ademtocht,
die mij laat zien,
wanneer anderen mij nodig hebben.
En dan weer als een stevige bries,
die mij een ruk geeft
en moed voor de eerste stap.

GEDACHTENIS VAN DE GESTORVENEN

- Zingen: "Heer, herinner U de namen" (melodie Lied 730, tekst Kees vd Zwaard): 1
- Inleiding
- Gedicht
- Zingen: "Heer, herinner U de namen": 2, 3
- De namen worden genoemd van de overleden gemeenteleden
- We gaan een moment staan voor de gedachtenis in stilte
- Wij brengen anderen in het licht
- Harpmuziek: Mondscheinsonate Op 27 – Ludwig van Beethoven
- Lied: "Heer, herinner U de namen": 4

GEBEDEN EN GAVEN

- Dankgebed, voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Inzameling van de gaven (met Harpmuziek: Le onde van Ludovico Einaudi)
- Slotlied "Ga met God" (NLB 416)
- Zegen
De genade van onze heer Jezus Christus, de liefde van god en de gemeenschap in de heilige Geest en blijft met ons allen.